

Çocukların Psikolojik Gelişim ve Ruhsal Problemlerinde Felsefi Sağaltımın Yeri

Arife ŞAY BİLGİLİ^{1,*}

¹Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Bölümü, Antalya, Türkiye
*arifesyaybilgili7@gmail.com

ÖZET

Bir milletin en önemli dinamiği çocuklardır. Çocukların sağlıkları, psikolojik gelişimleri, ruhsal bozuklukları ve iyi yetiştirilmeleri bir ülkenin geleceğinin garantisi olduğu için o ülkelerin görev ve ödevleridir. Bir ülkede çocuklar ve gençler ne kadar iyi yetiştirilirse o ülkelerin kalkınmaları ve refahları o oranda yüksek olacaktır. O ülkelerin çocuklarının ihtiyaçlarının karşılanması, tehlikelerden korunması ve korunması öğretilmesi, sağlık sorunları daha oluşmadan önleyici önlemler alınması, sağlık sorunları oluşuktan sonra her türlü hizmetten yoksun bırakılmaması, her çocuğun kendi çevresi ve sorununun çözümü kendine özel olduğu için onlarla iletişime geçen anne-baba, öğretmenler, sağlık personeli v.b. kişilerin felsefi sağaltımı öğrenmeleri gereklidir. Çünkü erken müdahale için felsefi sağaltım derinlemesine yaptırılmalıdır. Felsefi sağaltıma çocukların her alanda çabuk ulaşması için akademik ortamda zorunlu ders haline getirilmelidir. Felsefi sağaltımın zorunlu ders olduğu akademik çevrelerden mezun kişiler her ortamda felsefi sağaltım yaptırarak erdemli bir mutluluğa ulaşmasını sağlayacaklardır. Bu çalışmamızda buna temas olacaktır.

Ruhsal bozukluk bulunan çocuklarda sosyal ortamın nasıl olduğu bozukluğun tedavisinde ve ilerlemesinde çok etkilidir. Çünkü çocuk içine doğduğu ortamı kendisi seçmemektedir. Bir çadıra mı yoksa saraya mı doğacağını seçemeyen çocuk önleyici davranış ve psikolojik gelişiminde sosyal ortamı çok önemlidir. Felsefi sağaltımla her alanda karşılaşan çocuk daha az risk altında olacaktır. Çocuklarda ruhsal bozuklukları şöyle sıralayabiliriz; zekâ geriliği, dikkat eksikliği, hiperaktivite, davranış bozuklukları, tik bozuklukları, kekemelik, altını islatma, dışkı kaçırma, okul korkusu, yeme bozuklukları(anoreksiya nevroza, blumia nevroza), otizm, anne yoksunluğu depresyonu, öğrenme bozuklukları v.b. Bu rahatsızlıkların birçoğunda anne-baba ve çevre tutumları çok önemlidir. Bazen bu tutumlar iyileştirici veya rahatsızlıkları hafifletici etkileri bilinmektedir. Felsefi sağaltım öğrenmiş çevre faktörleri her ihtiyaç halinde çocukları sağaltmaları önleyici çözümdür. Bizde felsefi sağaltımın çocukların karşılaşabilecekleri her alanda anne-baba, okul öncesi ve okul dönemi öğretmenleri, okul müdür ve yardımcıları, doktor, hemşire ve sağlık görevlileri tarafından yaptırılması gerekliliğine vurgu yapmaktayız. Çünkü felsefi sağaltımı her alandan çocukların karşılaşacakları meslek gruplarına öğretilirse çocuk daha ruhsal bozukluk ve gelişim bozukluğuna yakalanmadan sağaltılarak önlem alınmış olacaktır.

“Felsefi Danışmanlık, Rehberlik ve Eğitim, 1980’lerde Almanya basta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde ve ABD’de uygulanmaya başlamıştır. Ancak ülkemizde henüz profesyonel anlamda bilinmediği ve uygulanmadığını belirtmek gerekir. Felsefi danışmanlık, bu volcülüğün ölüme kadar bir iyileşme ve iyileştirme süreci olduğunu savunur. Çağımızda felsefe, psikoloji ve psikiyatrinin yanında, neredeyse bağımsız ve alternatif bir danışmanlık ve terapi yöntemi olarak adından söz ettirmeye başlamıştır. Anılan bu bilimler modern çağın sorunlarından çok, sorunların odağı haline gelen birey ya da bireyleri tedavi edilmesi gereken “hasta” olarak nitelendirmekte, insanın eğitimi için onun anlaşılması ve istedik niteliklerle donatılması meselesivle doğrudan ilgilenmemektedir. XIX.vüzyılda psikoloji ve psikiyatri felsefeden bağımsızlasınca, içerik ve yöntemi daraldığından, felsefenin çoklu, sorgulayıcı, analitik ve kuskucu vaklasımından da uzaklaşmıştır.Belli kişi ya da kişiler “hasta” veya “hasta adavı” değildir; bunun yerine, bütün insanlar söz konusudur,çünkü felsefe insanlığın ortak birikimidir.” Prof.Dr.ŞAHİN FİLİZ

İşte felsefi sağaltım Prof.Dr. Şahin Filiz’in dediği gibi tüm insanları ve insanlığı kapsamından dolayı en temel iyileştirme ve erdemli mutluluğa ulaşma yoludur. Bunun için felsefi sağaltımın her alanda yaptırılması toplumsal iyileştirme için gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Sağaltım, İnsan, Hayat.

The Place of Philosophical Treatment in Children's Psychological Development and Mental Problems

ABSTRACT

The most important dynamics of a nation is children. Children's overall health, psychological development, mental health and raising them well guarantee the future of a country. Therefore, these issues are the most important tasks for a nation. The better the children and young people are raised in a country; the higher the country's development and welfare will be. It is important that these countries meet their children's needs, protect them from the danger, teach them to protect themselves, take preventive measures before health problems occur, and provide all kind of services for their health problems. Since the environment and the problems are peculiar to a certain child, the people who communicate with them such as parents, teachers, and health personnel need to learn philosophical treatment. Because, for early response, philosophical treatment should be done thoroughly. Philosophical treatment should be a compulsory lesson to provide children's access to the treatment in all areas. Graduates of academic circles, where philosophical treatment is a compulsory lesson, will help achieving a virtuous bliss by applying philosophical treatment in every setting. In this study, we will touch upon this issue.

In children with mental disorders, characteristics of the social environment is of prime importance in the treatment and progression of the disorder. Because the child can not choose the environment in which he/she is born. The social environment is very important in the preventive behavior and psychological development of the child who can not choose where to be born. It may be a tent or a palace. A child who encounters with philosophical treatment anywhere will be at lower risk. Childhood mental disorders can be listed as follows; mental retardation, attention-deficit disorder, hyperactivity, behavioral disorders, tic disorders, stuttering, enuresis, encopresis, scolionophobia, eating disorders (anorexia nervosa, bulimia nervosa), autism, maternal deprivation syndrome, learning disorders, etc. In most of these disorders parents and environmental attitudes are very important. Sometimes these attitudes are known to have curative or mitigating effects. Presence of environmental factors with philosophical treatment is a preventive solution for children who need it. We emphasize the necessity for philosophical treatment by parents, pre-school and school teachers, school principals and their assistants, doctors, nurses and health professionals in every field where children can meet. Because, if philosophical treatment is taught to occupational groups from all areas which children are to encounter, the child will be treated in advance without being caught up in mental disorders and developmental disorders.

Philosophical Counseling, Guidance and Education got off the ground in many European countries and particularly in Germany during 1980s. However, it should be noted it is not known and practiced yet professionally in our country. Philosophical counseling advocates that this journey is a lifelong process of recovery and healing. In this age, philosophy, besides psychology and psychiatry, becomes popular as an almost independent and alternative method of counseling and therapy. These sciences characterize the individual or individuals who become the focus of the problems as the "patient" to be treated. And, they do not directly deal with the matter of equipping the person with desired qualities or understanding her/him for her/his training. In the 19th century, psychology and psychiatry became independent from the philosophy and narrowed down their content and method, and moved away from the multiple, questioning, analytical and skeptical approach of philosophy.

"Certain individual or individuals are not "sick" or "patient candidates". Instead, all people are relevant, because philosophy is the common accumulation of mankind."
Prof. Dr. ŞAHİN FİLİZ

Philosophical treatment, as Prof. Dr. Sahin Filiz stated, is the most basic way for healing and virtuous bliss, because it embraces all people and humanity. Therefore, philosophical treatment in every field is necessary for social therapy.

Keywords: Philosophy, Treatment, Human, Life.

GİRİŞ

Felsefe tarihi ruhun ve zihnin dolaylı ve dolaysız sağaltımının tarihidir dersek yanlış olmaz. Çünkü ana çizgileriyle idealistlerden metaryalistlere, rasyonalistlerden sezgicilere kadar bütün filozoflar insanın varlık bütünlüğü içinde nasıl iyileşeceğini, ortaya koydukları felsefi görüşlerle açıklama yoluna gitmişlerdir.¹ Bizde felsefenin insan odaklı iyinin ve doğrunun bulunması ve konumuz olan çocukların ruhsal ve psikolojik gelişimlerinde okulların ilk ve orta öğretim bölümlerinde felsefenin önemine değineceğiz.

Sağaltım kelime anlamı olarak, iyileştirme, düzeltme, iletme, arındırma anlamlarına gelmektedir.² Felsefi sağaltım da, felsefi açıdan kişiye rehberlik ederek, onu tedavi etme yöntemi ve hayatın tecrübeleri karşısında, kendisini ilgilendiren her durumun çözümü ve aynı zamanda tedavi yöntemidir. Buna göre felsefi sağaltım Otto Rank'ın kavramlaştırmasıyla ilk olarak doğum travması ile başlayan sağlıklı acılıklara çözüm bulunmasını, sonrada insanın kendiyi iyileştirilmesi için bir yöntem olarak sunulmaktadır.

Felsefi sağaltım ya da terapi, ilk olarak 1986'da Almanya'da ve 1996'da ABD'de akademik bir alan olarak kabul edilmiştir. Bir çok Avrupa ülkesinde yaygınlaşıp, Felsefe klinikleri oluşturularak tıp bilimleri ile ortaklaşa tedavi ve sağaltım gerçekleştirilmeye başlanmıştır.³ Biz de Türkiye'de felsefi sağaltımın okullarda okutulmaya başlanması gerekliliği üzerinde duruyoruz. Özellikle çocukların psikolojik ve ruhsal gelişimlerinde felsefi sağaltım onların çözümleyemedikleri sorunlarla nasıl baş edeceklerini öğretecek ve yaşam boyu her türlü deneyimde kendilerini bilmelerini sağlayacaktır. Felsefi Sağaltım kişiyi ve kişinin fiziki ve metafiziki olan bütün tecrübelerinden hareketle her türlü tecrübe karşısında oluşan tepkileri değerlendirme ve tedavi yöntemidir.

Felsefi sağaltımı ilk temellendiren kişi Prof. Dr. Şahin FİLİZ' dir. Ona göre felsefi danışmanlık, bu yolculuğun ölüme kadar bir iyileşme ve iyileştirme sürecidir. Felsefenin danışmanlık ve terapi kavramlarıyla birleştirilmesi literal anlamda modern bir icat olsa da, felsefe tarih boyunca salt insan eseri bir düşünme ve davranma yöntemi (aksiyoloji) olarak, yine insanın varoluşunu dolaylı ya da dolaysız konu almış; düşünen ve düşünülen olarak, sonuçta insanda vücut bulmuştur.⁴ Felsefi sağaltımla, sürekli düşünen ve düşünceyi geliştiren, daha hızlı gelişen bir toplumun geleceği olan çocuklarda nasıl etkili bir yöntem olarak kullanılması gerekir sorusu sorulacak, bu çalışmanın ona vurgusu olacaktır.

Örneğin, İslam filozoflarından Ebu Bekr Razi'nin, et- Tıbbu'r-Ruhani adlı eserinde bugün Şahin Filiz'in tam da tanımladığı gibi Felsefi Sağaltım'ın temellerini attığını görmekteyiz. Ebu Bekr Razi insanı merkeze alarak onu rasyonel anlamda değerlendirip tedavi yöntemlerini belirlemiştir.⁵

Bilindiği üzere din de insan hayatı için önemlidir. İnsan varlığının yaşam ve tecrübelerinin üç temel boyutuyla ilgili sorulara, belirli özellikleri olan bir Tanrı kavramıyla yanıt getirmeye çalışan inanç sistemi olarak tanımlanır. Din doğüstü güç ya da varlıkla ilgili inançların, bu varlığa yönelik manevi eğilimlerin ve Tanrı'ya yapılan ibadetin oluşturduğu bütün olarak tanımlanmaktadır.⁶

¹ <https://www.aydinlik.com.tr/kose-yazilari/sahin-filiz/2017-nisan/felsefeyle-sagaltim-anlami-tarihcesi-ilkeleri>

² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=270421; ET: 25.05.2018, saat: 14.11.

³ Bkz. Şahin Filiz, Felsefi Sağaltım, Pales Yay., İstanbul 2018.

⁴ <https://www.aydinlik.com.tr/kose-yazilari/sahin-filiz/2017-nisan/felsefeyle-sagaltim-anlami-tarihcesi-ilkeleri>

⁵ Emel SÜNTER, Ebu Bekr Razi ve Felsefi Görüşleri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2002, s. 48.

⁶ Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü, Paradigma Yay., İstanbul- 2002, s. 289.

Şahin Filiz'e göre, Ortaçağ'a gelindiğinde din, tarih ve felsefenin neredeyse tek ve ortak pradiğması olarak her iki dünyanın "danışılan" ve sayesinde "ruhsal, zihinsel ve bedensel" iyileştirmenin gerçekleştirildiği birinci yol idi. Ortaçağda bilme, düşünme, etkileme ve eylemenin tek yöntemi, din faktörüydü. Yazılı geleneğe ait felsefenin tarihindeki ilk danışmanlık ve terapi yolu, yine din idi. Ancak insan varoluşunun holistik doğası ve buna bağlı olarak karmaşıklığının, bu birinci yolla çözümlenmesine dair beklenti, XVIII. Yüzyılda tıkanınca, dinin yerini, bilim ve sonra da bilimsel yöntem almayı denedi. Aynı yüzyıllarda salt bilimsel araştırmalarda geçerli olabilecek klasik ve yeni olgucu yöntemin, insan bilimlerinde işlevsiz kaldığına ilişkin güçlü itirazlarla karşılaşması, bilimin de birinci yol olan din gibi kendini "modern din" olarak takdim ettiği savları dillendirilmeye başladı. Bilim, modern çağda, insanın varoluşsal süreç ve koşullarına müdahalede Ortaçağlarda dinin yerine geçen ikinci yol olmuştur.⁷

Bu açıdan bakılınca Filiz temellendirmesinde üçüncü yol olan din, bilim ve felsefeyi, yine felsefenin kavrayıcı ve kapsayıcı yöntem ya da yöntemleriyle birleştirdiğini düşündüğümüz yol olarak tanımlamaktadır. Bu üçüncü yol yalnız insana özgü ve insanın kendi öz güçleriyle meydana getirilen yoldur. Bu yol, felsefi danışmanlık ve terapide, modern çağımızda ilk iki yola ait felsefe tarihi boyunca süre gelen her türlü bilimsel, dinsel, kültürel ve medeni insanlık birikimlerini insanın mutluluğu için seferber etmeyi önermektedir.

Şahin Filiz Felsefi Sağaltım için temellendirmesine devam etmektedir. Ona göre, Varoluşsal olarak hakikat ve mutluluktan yoksun kalan bu bunalım çağındaki insan zihinsel, ruhsal ve bedensel olarak parçalanmış durumdadır. Bu parçaları, ait oldukları "kendinde varlık olarak insan" bütününe iade etmek için, üçüncü yol olarak felsefi danışmanlık ve terapi, din, bilim ve kültürü bir araya getirerek bunların esasen hep insan merkezli olduğunu vurgular. Üçüncü yolla felsefe, dünden bugüne felsefe tarihinde kendinden kopan bu parçaların, aslında insanın varlık yapısının parçaları olduğu düşüncesini öne sürmektedir. Felsefi danışmanlık ve terapi, insan ya da insanları değil, insanlığa dair temel sorunları hastalık olarak görmektedir, dolayısıyla hasta ile değil hastalığın kendisiyle ilgilenir. Tinselliği ile dine, olgusallığı ile bilime ve sorunsallığı ile de felsefeye dayanır. İçerik zenginliğini yöntemsel zenginliğe taşır ve buradan da pratik hayata geçer.

Schopenhauer XIX. Yüzyılda "Doğru yol, servet değil, bilgeliktir", demiştir.⁸ Felsefi Sağaltım da insanın kendine olan yolculuğuna rehberlik etmektir. Bu yolculuk tam da içinde her türlü renkliliği barındıran yaşamsal tecrübelerin bütünüdür. Tecrübelerin anlamlandırılması, onarılması başka bir deyişle gerektiğinde tedavi edilip insanoğlunun yaşamsal serüvenini devam ettirmesi hayati bir önem arz etmektedir. İslam filozoflarının felsefeyi hikmet olarak tanımlaması da bu sebepten kaynaklanır. Hikmet sahibi kişi artık bilgedir ve bilge kişi doğanın insan karşısındaki her türlü tutumuna karşı nasıl bir davranış geliştireceğini öğrenmiştir. Şahin Filiz'in tanımladığı Felsefi Sağaltım bu anlamda bir tür aynı zamanda bilgelığe giden yolu aralamada insana yardımcı olan yöntemlerden biri gibi görünmektedir.

Bu genel girişten sonra, çocukların psikolojik gelişim ve ruhsal problemlerinin çözümünde felsefi sağaltımın yeri ne olacaktır? Sorusu üzerinde yoğunlaşabiliriz.

Çocuklar insanoğlu için hayatta sahip olabileceği en önemli varlıklardır. Çocukların yetiştirilmesi ne kadar iyi olursa bu oranda bilinçlenmeleri sağlanır.⁹ Bu bilinçlenme olayı önce birey olarak sonra toplumsal olarak gerçekleşir. Bilinçlenmenin sonucunda toplumların

⁷ <https://www.aydinlik.com.tr/kose-yazilari/sahin-filiz/2017-nisan/felsefeyle-sagaltim-anlami-tarihcesi-ilkeleri>

⁸ Will Durant, Felsefe Kılavuzu, Milliyet Yay., İstanbul 1973, s. 288.

⁹ Bkz.: Doğan Cüceloğlu, Geliştiren Anne- Baba, Remzi Kitabevi Yay., İstanbul 2017.

kalkınması, gelişmesi söz konusudur. Bugün kalkınmak ve gelişmek modern dünya ülkeleri için çok önemlidir. Kalkınmak ve gelişme unsurundan geri kalan toplumlar hem bireylerini mutlu etme de hem de genel toplumsal mutluluk ve huzuru sağlamada başarısız olurlar.¹⁰ Kalkınmak ve gelişmek bir toplumu sağlıklı, mutlu ve güvenli olmasına zemin hazırlar.

Doğan Cüceloğlu, hepimizin içinde bir çocuk olduğunu söylemektedir. Ona göre, içimizdeki çocuk her zaman sağlıklı bir ortam içinde gelişmez. Aile, okul, genel kültür ortamı çoğu kere çocuğun sağlıklı gelişmesini engeller. Birey bedenlen büyür, fakat içimizdeki çocuk psikolojik anlamda sağlıklı ve cılız kalır. İçindeki çocuğu sağlıklı olan bireyin kişiliği “bağlaşık”tır. Çünkü bu birey yaşamın anlamını, mutluluğunu, kendi değerini ilişki içinde olduğu başkalarının gözünde, sözünde, davranışında kısacası başkalarının kendisine verdiği değerde arar; kendine verdiği değer başkalarının onu algılamalarına bağlanmıştır. Bu anlamda “bağlaşık kişilik” temel yapıyı oluşturur.¹¹

Felsefi sağaltım’ın konumuzdaki amacı da çocukları felsefi sağaltımla buluşturup kendi sorunlarıyla yüzleştirmek ve onların bütün kendilerini gerçekleştirmelerine engel olan sorunlarını kendilerine çözdürmektir.

Biz ayrıca ülkedeki her çocuk için eşit iyileştirme hedeflemekteyiz. Ülkedeki her çocuğun eşit şekilde felsefi sağaltımla buluşturulması ve sağlıklı acılıklarına son verilmesi adına bütün eğitim kurumlarına ilk ve orta dereceli okullardan başlayarak felsefi sağaltımın mevcut müfredata eklenmesi gereklidir. Ayrıca toplumun yeniden düzenlenmesi ve daha bilinçli bireyler yetiştirilmesi adına felsefi sağaltımın gerekliliği üzerinde duruyoruz. Gurvitch’in her fırsatta tekrar tekrar ifade ettiği şu düşüncesini hatırlamak gerekir, “Gurvitch” ; her sınıflandırma bir “bahse girme”dir; sonucu, deneyim içinde her an yeniden sınanan bir “bahis”.¹² Felsefi sağaltımla her bireyin her toplumda her olayda kendini tekrar tekrar sağaltması hedeflenmektedir. Böylece kendi kendini sürekli sağaltan bir topluma ulaşılacak ve topluluklar arasındaki kırılmalıklar giderilerek toplumsal ayrışmalar ortadan kalkacak ve toplumun çekirdekleri olan çocukların ruh sağlığı ve psikolojik gelişimleri daha sağlıklı hale gelecektir ve geleceğin toplumunu oluşturan çocuklar daha sağlıklı toplumları oluşturacaklardır.

Çocukluk dönemi bilimsel literatürde, İlk çocukluk dönemi (2-6 yaş), Erinlik dönemi (6-12 yaş) dönemi olarak ikiye ayrılır. İlk döneminde çocuklar da kıskançlığın beslendiği çağdır. İlk çocukluk döneminde, ana- babanın ya da yakınlarının ilgisini, kendisinden başkalarına yönelen bütün davranışları, çocukta kıskançlığın doğmasına ve çevrilen ilginin oranına göre yeğinleşmesine neden olur. İlk çocukluk dönemi, bebeklik dönemine oranla, çocuğun daha az mutlu olduğu dönemdir. Çünkü kendini mutsuzluğa götüren hemen bütün duyguları yeğinleştirmiştir. Sık sık öfkelenmektedir, kıskanacağı kimseler bulunmaktadır. Nefret ettiği ya da düşman olduğu kimseler vardır. Korkuları artmıştır. Üzüldüğünü, sıkıldığı bıktığı durumlarla karşılaşmaktadır.¹³

Erinlik döneminde 6-12 yaş grubu kız ve erkek çocuk gelişimleri dönem dönem fark gösterir. Bu dönemde sinir sistemi gelişimi büyük ölçüde tamamlanır.¹⁴ Düşünce artık ben merkezci değildir. Dolayısıyla olay ve sorunlara, diğer insanların görüş açılarını dikkate alan bir anlayışla yaklaşır.¹⁵ İşte felsefi sağaltımın ilk uygulanacağı yaş aralığı bu dönemdeki çocuklardır.

¹⁰ Bkz. Gönül İçli, Sosyolojiye Giriş, Anı Yay., Ankara 2012.

¹¹ Bkz.: Doğan Cüceloğlu, İçimizdeki Çocuk, Remzi Yay., İstanbul 2013.

¹² Bkz.,Kadir Cangızbay, Gurvitch:Sosyoloji ve Felsefe, Ütopya Yay.,Ankara 1999.

¹³ İbrahim Ethem Başaran, Eğitim Psikolojisi, MEB Yay., Ankara 1988, ss. 105-106.

¹⁴ Ayhan Aydın, Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Tekağaç Eylül Yayınları, Ankara 2005, ss. 23-24.

¹⁵ Ayhan Aydın, A.g.e., s.35.

Doğum travmasından bahseden Otto Rank'a göre, insanın yaşamındaki kaygıların çoğunu, doğum anında yaşanan ayrılık kaygısının tekrarı olarak yorumlamıştır.¹⁶ Bizde Rank gibi insan yaşamında kaygıların olduğunu ve bunun felsefi sağaltımla çözümleneceğini söylemekteyiz. Çünkü insan hayatı boyunca taşıyacağı travmaları sağlıklı acılı durumdayken çözümlenmeli.

Ancak bunun için somut bazı uygulamalardan söz etmek gerekir. Öncelikle söz konusu dönemdeki çocukların felsefi sağaltımları için ortaöğretimdeki derslere göz atalım:

Mevcut uygulamalarda ortaöğretim'de Felsefe dersleri okutulmaktadır. Bu dersin öğretim programına baktığımızda hedeflenen davranışlarda Felsefe Tarihini öğrenmek amaçlanmaktadır. Müfredata bakılınca Felsefi Sağaltımla ilgili bir kazanımın bulunmadığını görüyoruz. Bu eksikliğin giderilmesi acil bir müfredat sorunudur. Çünkü felsefenin insan ruhunu ve zihnini iyileştirmedeki rolünü Felsefi Sağaltım işlemektedir. Felsefi Sağaltım derslerinin eklenmesi gereklidir. Özellikle son çocukluk dönemi çağındaki çocukların ders müfredatlarına felsefe ve felsefi sağaltım eklenmesinin kaçınılmaz bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü orta öğretimde felsefe tarihiyle buluşturulan çocukların ilköğretim çağında felsefe ve felsefi Sağaltımla desteklenmesi ve buluşturulması sağlıklı bireyler yetiştirilmesi için gereklidir.

Psikolojik ve psikiyatrik tedavilere ek olarak çocukların felsefi sağaltıma tabi tutulmaları varoluşsal sorunu hafifletecektir.

Felsefi sağaltımla amaç bütün çocuklarımıza hangi durumda nasıl davranış sergilemeleri gerektiğini öğretmek yerine, nasıl düşünmeleri gerektiği öğretilerek ömür boyu sürecek bir toplumsal iyileşme hedeflenmektedir. Psikoloji'nin 19. yy.'da felsefeden ayrılarak bilim dalı haline gelmesiyle bu sorunlar sadece psikolojinin alanı olarak ayrılmıştır. Psikolojik sorunların çoğu çevre faktörlü yani bireylerin psikolojik sorun yaşaması toplumun yaydığı sorunlardan oluşmaktadır. Bunun için en sağlıklı ortamlarda okullar ve okul öncesi dönemlerdir. Felsefi sağaltımın ilk etapta okullara girmesi gereklidir, öğretmenlerimize ve öğretmen adaylarımıza eğitim fakültelerinde felsefi sağaltım derslerinin verilmesi gereklidir; çünkü okullarda çocuklara derinlemesine felsefi sağaltım yaptırılarak ve öğretilerek çocukların varoluşsal sorunları, en önemlisi de doğum travmalarının erken dönemde iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Okullarda Felsefi Sağaltımla büyütülen çocuklar gelecekte sağlıklı yetişkinler olacak ve toplumsal bir iyileşme elde edilmesi sağlanacaktır.

Her toplum ilk önce çocuklarını düşünmelidir, onların ruhsal sağlıkları ve psikolojik bilinçleri, sağlam toplumun temellerini oluşturacaktır. Çocuklarda ruhsal sorunlar felsefinin alanı olmasa da ancak temel problemlerden biri de insandır.¹⁷ Biz bu konuya anlaşılması bakımından değinmek isteriz, bunlar; dikkat eksikliği ve hiperaktivite, davranış bozuklukları, tik bozuklukları, kekemelik, altını ıslatma, dışkı kaçırma, okul korkusu, yeme bozuklukları (anoraksiya nevroza, blumia nevroza), otizm, anne yoksunluğu depresyonu, öğrenme bozuklukları başlıca psikolojik sorunlardır. Bu rahatsızlıkların birçoğunda anne-baba ve çevre tutumları çok önemlidir. Bazen sadece anne-baba ve toplum tutumlarında değişiklikler, bazen de psikolojik tedaviye ek anne-baba tutumları ve toplum tutumlarında iyileşme çocukların psikolojik gelişim ve ruhsal problemlerinde tedaviyi olumlu yönde etkilemektedir.

O halde bu problemleri ortadan kaldırabilmek için ne yapmalıdır?

Okullarda Felsefi sağaltım dersi zorunlu hale getirilmelidir. Temel eğitim ve orta öğretim olarak bizzat uygulanması gereklidir. Felsefi sağaltımla temel problemler çözülebilir.

¹⁶ Otto Rank, Doğum Travması, Metis Yayınları, İstanbul 2001, s.8

¹⁷ Bkz., Vehbi Hacıkadıroğlu, İnsan Felsefesi, Cem Yay., Kasım 1997.

Psikolojik danışma, kişinin kendini anlaması, farkındalık kazanması, problemlerini tanımlaması ve çözüm yolları üretmesi, kararlar alması, kapasitesini geliştirmesi, çevresiyle uyumlu ve sağlıklı bir iletişim halinde olması ve kendini geliştirmesi için ilkökul ve orta öğretim alanlarında felsefe ve felsefi sağaltımı çocuklara sunmalıyız.

Psikolojik danışma, problemi olan bir “danışan” ile “danışman” arasında, danışanın çevresi ile daha etkili davranışlar geliştirmesini sağlayıcı yönde, uyarıcı bir bilgilendirme, tutum ve davranışları ile gerçekleştirilen ve danışanın kendisini daha iyi hissetmesi ve kişisel doyum sağlayacak şekilde davranması amacına yönelik, karşılıklı bir etkileşim süreci olarak tanımlanabilir. Ama biz felsefi sağaltımla her çocuğa eşit iyileştirme hakkını sağlamalıyız ve psikolojik yardımlardan yararlanma şansı olmayan çocuklarımızı da topluma kazandırmalıyız.

Ülkemiz, felsefi sağaltımla ne kadar çok tanışır, tıbbi tedavi ile o kadar az tanışmak zorunda kalır. (Şahin Filiz, Felsefi sağaltım)

Sorunumuz

1. 6-12 yaş grubu çocukların özgüvene sahip olmaları ve bağlaşıklık kişilikten kurtulmaları için.
2. Psikoloji ve psikiyatri daha doğumda başlayan ve ölünceye kadar süren doğum travmalarını varoluşsal olarak tedavi etmede yetersiz kalmaktadır.
3. Ben yetersizliği felsefi sağaltımla aşabiliriz.
4. Bunun için felsefe tarihi boyunca bilim, din, kültür, edebiyat ve sanatla ilgili birikimleri sağaltımla kazanmalıyız.
5. Felsefi sağaltımın bu yaşta çocuklara uygulanması ölünceye kadar sürececek varoluşsal düş kırıklığını hafifletecektir.